

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izredna vsak četrtič izvalja, s poštno vred iz v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrť leta 6 K. — Naročnine izven jugoslavije 32 K. — Naročnina se polija na: Glavništevno "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopolnja do odpovedi. — Udje "Katoliškega tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če se kupijo 4 strani 40 vin, na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Korolika cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korolika cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za vsakega se plačuje od enostopne, petstoteke za vsakega K 130. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku "Mala razmislila" stane beseda 30 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne, pozneje reklamacije so poštne proste.

Smernice ministra dr. Korošca za volitve.

Nas narodni voditelj in buditelj minister doktor Korošec je imel na sestanku zaupnikov Kmetске zveze oziroma Slovenske ljudske stranke v Mariboru dne 30. septembra velezanimiv govor, katerega žal vsled pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti v celoti, ampak samo v izvlečku.

Uvodoma je minister dr. Korošec naglašal, da zastava naše stranke ni nova in tudi naš program ni neznan.

Enakopravnost našega troimenskega naroda.

Mi Slovenci smo bili v stari Avstriji povsod zastopani, prezirani, bili smo pač narod hlapcev in nismo bili enakopravni z drugimi narodi, vsled česar smo bili skrajno nezadovoljni s staro državo. V novi državi smo si bratje z brati, nismo več različni narodi, vsled česar zahtevamo povsod strogo enakopravnosti, bodisi glede dolžnosti in pravic, glede davkov in bremen, glede šolstva in veroizpovedanja.

Razredni boj.

Naša Kmetška zveza je sicer kmetška stranka, ni pa razredna stranka, ni stranka, katera bi hujkala eden stan proti drugemu, ki bi se omejevala samo na kmete, a vse druge stanovce pa izključevala, nasprotno, naša stranka kliče pod svojo zastavo vse stanovce brez izjeme. Med razredne stranke prištevamo po pravici Samostojno, ki se hoče brigati le za zemljiške posestnike, nadalje socialistično ali boljševiško, ki skrbi samo za delavski stan ter demokratska stranka, ki kmeta in delavca ne mara v svojih vrstah.

Samouprava Slovenije.

V Sloveniji in tudi na Hrvaškem bo v ospredju volilnega boja stalo vprašanje, kako hočemo upravljati našo državo, ali vse iz Beograda, ali pa nekatere stvari in zadeve tudi iz drugih središč. Naše nasprotnne stranke se še o tem vprašanju niso dovolj jasno izrazile. Do pred nedavno je bila demokratska stranka, ki se imenuje sol Jugoslavije, strogo centralistična, vse je hotela upravljati iz Beograda ven, toda v zadnjem času jo pa prešinja strah pred zablodo v katero je zašla. Za samostojneje je pa vprašanje centralizma in samouprave previsoko vprašanje, da bi ga mogli umeti. Novi socialisti in boljševiki si žele, da bi se vladalo vse iz Beograda ven, stari socialisti pa menijo, da bi bilo dobro, da bi se nekaj samouprave dalo Sloveniji, Hrvaški itd. Naša stranka pa stoji odločno na stališču, da se naša država radi hitreje, boljše in primernejše uprave razdeli v več pokrajin. Slovenija n. pr. se naj določi kot jedna upravna celota. Naša stranka bo šla z geslom: samouprava za Slovenijo, neustrašeno v volilni boj.

Monarhija ali republika.

Vsak razsoden in trezno misleč podanik naše države mora priznati, da naša država ni zrela za republiko. Tudi nimamo povoda si želeli republike, kaj-

ti že dve leti živimo z našo slavno slovansko dinastijo, a ni ga katoličana, ki bi v verskem oziru mogel izreči le najmanjšo pritožbo.

Razmerje države do cerkve.

Zanesti v volilno borbo versko vprašanje, še ni bilo nikoli tako potrebno, kakor ravno sedaj, ko se pripravljamo za volitve v ustavodajno skupščino. Razmerje med državo in cerkvijo mora biti razjasnjeno, mora biti ali prijateljsko ali sovražno. Mi smo za prijateljsko, a naši nasprotniki pa za sovražno. Določiti se mora, ali bo v naših šolah ostal križ in kateheza ali ne; določiti se tudi mora, ali bo smel duhovnik v cerkvi svobodno govoriti, ali mu bodo dali nagobčnik v obliki kancelarparafrata.

Proti militarizmu.

Naša stranka je bila vselej načeloma proti militarizmu ter je želela, da bi se vsi spori med državami in narodi poravnali na nekrav način in to stališče zavzema še tudi sedaj. Toda naši ljubi sosedi prežijo okoli naše države s puškami in topovi, da bi nam odrgali še one kose zemlje, kojih nam še niso odvzeli v Parizu. Toda ako militarizem (vojaštvo) še mora ostati, potem zahtevamo, da je pameten, človekoljuben in modern. Izostati pa morajo in to zahtevamo odločno, batinjenje, kaznovanje s tem, da morajo vojaki gledati v sonce, eksercirati v srajci in spodnjih hlačah brez čevljev, slaba hrana itd. Militarizem ima pač izrodke v vsaki državi, toda taki izrastki militarizma se morejo odstraniti.

Med svetovno vojno smo računali, da bodo po vojni nastopili tudi socialni demokratje proti militarizmu (vojaštvu), kar je bilo gotovo v njihovi moči. Toda socialni demokratje, ki sicer za vsakih deset helarjev štrajkajo, niso hoteli vpeljati splošnega štrajka, da bi ustavili svetovno klanje, ampak so prav pridno vozili topove, municijo in vojaštvo po železnicah, po tovarnah pa neumorno izdelovali morilno orožje. Da so ravno socialni demokratje vneti pristaši militarizma, nam je za vzgled socialistična in boljševiška Rusija, ki je sedaj najbolj militaristična država na celnem svetu. Vidimo torej, da so socialisti izdajalci svojih lastnih načel.

Izdajstvo samostojnežev. Dr. Tavčar.

Naša stranka je prešinjena z željo, da bi se letošnji volilni boj vršil mirno in dostojno. Obžalujemo, da je letošnji volilni boj otvoril ljubljanski župan dr. Tavčar s psovko o "katoliških kavkah". Obtožujemo ga zaradi te psovke, toda mi bomo ohranili mirno kri. Krepko in odločno, toda v dostojni obliki bomo odbili vse nasprotnne napade. Ob vsaki volitvi je surovost naših nasprotnikov odpirala volilec oči, nam pa pomagala do zmage.

Naš program in surovo besnenje nasprotnikov nam bo tudi v tem volilnem boju pripomoglo do zmage.

Kmetje, varujte se socialističnih in komunističnih agitatorjev!

Volitve v ustavotvorni parlament pač niso založile nikogar tako nepripravljenega in razdvojenega kot ravno jugoslovanske socialne demokratje. Mesto da bi stali socialisti kot en moč pred volitvami, so danes razdvojeni v več nego 7 strank, ki se med seboj grizejo, napadajo ter sovražijo. Danes vam ne ve nobeden navaden socialni demokrat, ali je socialist, komunist, narodni socialist itd. Kljub tej medsebojni strankarski razdvojenosti pa so se razlezli po deželi razni socialistični in komunistični agitatorji, ki lovijo nevedno, revnejše kmetško ljudstvo v svoje volilne zanke in mreže. Pri teh svojih agitatoričnih pohodih hujkajo in lažejo ljudstvu, češ: proč od Km. zveze, pri kateri je duhovščina, saj ravno duhovniki so bili krivi svetovne vojne, le blaženi komunizem ali boljševizem bo odpravil vojaštvo, ki nas tolikanj stane;

komunisti edini so proti vojni itd. Nepončeni ljudje verjamejo tem lažem in se jeze na Kmetško zvezo, ki je po socialističnih hujstarijah kriva vsega zla v Jugoslaviji. Da bodo znali naši pristaši zavrniti socialdemokratske volilne agitatorje, naj vprašajo te apostole: Zakaj niso nastopili nemški socialni demokratje proti vojni? Bili so vendar v Nemčiji najmočnejša stranka in bi bili s svojim protivojnim nastopom užugali samega cesarja Viljema. Pri nas v stari Avstriji je bilo največ socialistov pri železnicah in so vsi prav pridno prevažali vojaštvo, kanone, municijo itd. Nobenemu socialistu med vojno ni prišlo na um, da bi bil štrajkal in s tem pokazal, da je on proti vojni. Kar so zakrivali brezštevili socialni demokratje s svojo bojazljivostjo napram militarizmu, to bi naj bila potem popravila peščica duhovščine, od

katere je tičala dobra polovica na Slovenskem Stajerskem po ječah, ker je neustrašeno nastopila proti krivični svetovni vojni.

Kako so pa komunisti sedaj po svetovnem preobratu proti vojaštvu in vojnemu klanju, nam najbolje dokazuje boljševiška Rusija. V Rusiji mora biti danes vsak vojak, če se ustavlja vojaški službi, ga reši edinole krogla vojaštva. Vse evropske države so se že več ali manj pomirile, odložile orožje in se poskušajo mirnim potom sporazumeti, edina Rusija se še danes bojuje na smrt s Poljaki in hoče prav po vzgledu nekdanje Nemčije s surovo silo orožja ustrahovati celi svet. Rusija nam je dovolj jasen dokaz: vlada komunistov je vlada militarizma (vojaštva) in doba neprestanega vojnega klanja.

Slovenski kmet, pomni: Na petletnem podaljšanju svetovne vojne so največ krivi nemški socialni demokratje, ki so se borili z vso ljutostjo skoro proti celi Evropi in socialistični Ameriki; vojaštvo in vojne pa gojijo kot boga ravno komunisti (glej Rusija), ki so vendar sinovi socialistov.

Ako bi pri nas zmagali pri volitvah v ustavotvorni parlament socialisti, potem se le bi kmet trpel vsled vojaštva in vojsk.

Kmet, hočeš v Jugoslaviji zakone, ki te bodo ščitili pred preostim militarizmom, ki izžema kmetu največ davkov, in nepremišljenim vojnem, — voli pri volitvah poslance Kmetске zveze, ki bodo delali na to, da se omili militarizem in da ne bo nepotrebnega prelijanja kmetске krvi po raznih bojnih poljanah.

Poslanec KZ za viničarje.

(Interpelacija) Upt

poslanca Ivana Vesenjaka na ministra za socialno politiko in ministra za ishrano in obnovo zemlje.

G. minister! Ze pred svetovno vojno je bil socialni in ekonomski položaj izdatnega dela našega naroda v vinorodnih krajih Slovenije, posebej pa še v Halozah in v Slovenskih goricah, izredno nepovolen. So to takomenovani viničarji, ki po svoji veliki večini ne razpolagajo z nobenim imetjem, niti mobilnim, niti imobilnim, ter živijo, kakor pravi naš pregovor: iz rok v usta ob trdem delu svojih rok.

Svetovna vojska je te siromake še bolj posiro-masila. Glad in pomanjkanje sta bila in sta še pri pretežni večini teh ljudi vsakdanja gosta. Ne bodem podrobneje opisoval trpljenja in bede teh ljudi, opozarjam le, da živijo družine viničarjev večji del leta sploh brez vsakega kruha in da je njihova glavna hrana večinoma neslan in nezabeljen krompir in fi-zol. To velja za otroke od prvega leta pa do starcev, ki so že z eno nogo v grobu. Posebej pa še opozarjam, da mnogi otroci in žene ne morejo iz hiše, ker sploh nimajo obleke, drugi pa hodijo v svojih zadnjih cunjah okrog. O obnavljanju seveda tudi ni govora. Za to tudi šoloobvezni otroci ne morejo v šolo, ko nastopi mrzli zimski čas.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani, pa tudi Vaše ministristvo je bilo ponovno opozorjeno na obupni položaj teh ljudi. Vršile so se oficijelne in neoficijelne enquete in razgovori. Tam sem nasvetoval pota in sredstva, da se viničarjem trenutno za silo in tudi za trajno odpomore. Tudi za naše viničarje ni na pristojnih mestih dovolj posluha in razumevanja. V bedi hirajo in umirajo deca in starejši ljudje.

Se enkrat opozarjam najvišje faktorje na bedo naših viničarjev in na socialnopolitične posledice, ki lahko nastanejo iz tega obupnega stanja in vprašam posebej g. ministra za socialno politiko in g. ministra za izhrano in obnovo:

1. Ali so gg. ministroma opisane razmere naših viničarjev znane? Ako niso, se-li hočeta naglo in temeljito o njih poučiti potom pokrajinske vlade in okrajnih glavarstev na Stajerskem in pri civilnem komisarju v Prekmurju?

2. Ali hoče g. minister za ishrano in obnovo uvesti za trenutno odpomoč sistematično akcijo za čenjšjo prehrano viničarjev in njihovih rodbin na podlagi obstoječih prehranjevalnih organizacij. Ravno isto velja za oblačilo in za obutev.

3. Ali hoče g. minister za socialno politiko vršiti svojo nalogo nasproti tem ljudem, katerih be-do